

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф.-31.07- 07.01/053.00.2/М/ОК13-1- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
педагогічних технологій та освіти

впродовж життя
27 серпня 2024 р.,
протокол № 7

Голова Вченої ради
Оксана ЧЕРНИШ

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр»
спеціальності 053 «Психологія»
освітньо-професійна програма «Клінічна та реабілітаційна психологія»
факультет педагогічних технологій та освіти впродовж життя
кафедра психології та соціального забезпечення

Схвалено на засіданні кафедри
психології та соціального
забезпечення
26 серпня 2024 р.,
протокол № 7

Завідувач кафедри
Марина ОКСЮТОВИЧ
Гарант освітньо-професійної
програми

Олег МАТЕЮК

Розробник: д. психол. н., проф., професор кафедри психології та соціального
забезпечення Олег МАТЕЮК

Житомир
2024 – 2025 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф.-31.07- 07.01/053.00.2/М/ОК13-1- 2024
	<i>Випуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 19 / 2</i>

Робоча програма виробничої практики для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр» спеціальності 053 «Психологія» освітньо-професійна програма «Клінічна та реабілітаційна психологія» затверджена Вченою радою факультету педагогічних технологій та освіти впродовж життя від 27 серпня 2024 р., протокол № 7.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф.-31.07- 07.01/053.00.2/М/ОК13-1- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 3

1. Анотація до виробничої практики

Робоча програма виробничої практики складена відповідно до освітньо-професійної програми «Клінічна та реабілітаційна психологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія». Робоча програма виробничої практики з клінічної та реабілітаційної психології проводиться в клінічних та реабілітаційних установах, закладах охорони здоров'я, медико-психологічних консультаціях, психотерапевтичних центрах, інклюзивно-ресурсних центрах, закладах освіти та інших базах практики. У програмі практики наведено її мету, зміст та вимоги до її проходження, методичні вказівки щодо її проведення та оформлення первинної документації.

Виробнича практика з клінічної психології є обов'язковою складовою професійної підготовки майбутніх психологів за цією ОПП, є ключовою і технологічно важливою компонентою ефективної підготовки висококваліфікованого клінічного та реабілітаційного психолога. Програма дає змогу здобувачу вищої освіти обрати індивідуальну траєкторію реалізації з урахуванням типу установи, яка виступає базою виробничої практики.

Програма виробничої практики з клінічної та реабілітаційної психології передбачає:

- надання першої психологічної допомоги особі;
- здійснення психодіагностичної діяльності;
- розробку індивідуальної траєкторії психологічного супроводу, консультації та інтервенцій особистості, а також надання реабілітаційних послуг різним категоріям клієнтів;
- експертну оцінку клінічного випадку;
- побудову ефективної взаємодії у міждисциплінарній команді фахівців;
- розробку програм підвищення психічних ресурсів, адаптаційних можливостей людини, гармонізації психічного розвитку на основі здоров'язберігаючих технологій;
- ознайомлення з досвідом реабілітаційної роботи у відповідних установах та набуття здатності ефективно здійснювати професійну діяльність у сфері надання психологічних послуг;
- реалізацію інноваційних технологій психологічної реабілітації;
- здійснення профілактичної та навчально-реабілітаційної роботи в реабілітаційних установах різних типів;
- ознайомлення майбутніх магістрів з реабілітацією осіб на різних рівнях:
  - 1) індивідуальному;
  - 2) процесуально-технологічному;
  - 3) державно-регіональному, що включає загальне керівництво системою реабілітації осіб, розподіл ресурсів, вибір стратегії розвитку реабілітації;
- надання першої психологічної допомоги особистості;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф.-31.07- 07.01/053.00.2/М/ОК13-1- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 4

- здійснення психодіагностичної та психоедукаційної діяльності;
- розробку індивідуальної траєкторії психологічного супроводу та інтервенцій особистості;
- побудову ефективної взаємодії у міждисциплінарній реабілітаційній команді в рамках реалізації моделі психологічної підтримки особистості, яка потребує реабілітаційних послуг.

Здобувач вищої освіти при проходженні практики повинен обов'язково орієнтуватися на базові психологічні та етичні вимоги до організації й надання психологічної допомоги.

Опис практики	Форма навчання	
	денна	заочна
Рік підготовки	1	1
Семестр	2	2
Кількість тижнів	4	4
Кількість кредитів	6	6
Загальна кількість годин	180	180
Вид контролю	диференційований залік	диференційований залік

Отже, виробнича практика є обов'язковим освітнім компонентом освітньо-професійної програми «Клінічна та реабілітаційна психологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія». Обсяг ОК13 становить 6 кредитів (180 годин). Практика проходить у 2 семестрі. Вид контролю - диференційований залік.

2. Мета та завдання практики

Метою виробничої практики є закріплення теоретичних знань і набуття практичних навиків у професійній діяльності. Магістр-випускник повинен володіти своєю професією, мати широку наукову і практичну підготовку, вміти працювати з людьми, надавати їм психологічну допомогу та здійснювати дослідження, присвячені розвитку й оцінці методів і технік діагностики, психологічного супроводу, тренінгів і терапії з метою надання допомоги фахівцям в області реабілітаційної психології і спеціальним організаціям з надання реабілітаційних послуг.

Головна мета виробничої практики – виявити ступінь підготовленості магістра-випускника до самостійної професійної роботи. Основними принципами проведення виробничої практики, в даному випадку, виступає інтеграція теоретичної та професійно-практичної, навчальної та науково-дослідної діяльності студентів.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф.-31.07- 07.01/053.00.2/М/ОК13-1- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 5

Завдання виробничої практики передбачають врахування інтересів студентів-магістрів у підготовці випускної кваліфікаційної роботи та інтересів, специфіки організації, в якій студент проходить практику.

Загальними завданнями виробничої практики є: закріплення спеціальних і теоретичних знань, отриманих в процесі навчання та їх раціональне поєднання з вмінням вирішувати питання, що виникають у практичній діяльності; вивчення організації та діяльності психологічної служби та / або ж посади психолога в установах, організаціях (за місцем проходження практики); аналіз взаємодії психологічної служби та / або ж психолога з адміністрацією в контексті вирішення практичних питань; набуття практичних навиків з підготовки документів (медико-психологічних висновків, психологічних характеристик тощо); практична реалізація психологічних знань при проведенні дослідницької роботи; збір емпіричного матеріалу, необхідного для підготовки магістерського дослідження.

Спеціальним завданням виробничої практики є оволодіння знаннями про психотехніки психологічного супроводу осіб з обмеженими можливостями здоров'я, чи які перебувають в особливих життєвих обставинах; компетентного володіння технологіями психопрофілактики, психодіагностики, психокорекції, психотерапії та індивідуального консультування задля збереження та відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя осіб тощо.

Під час виробничої практики здобувачі повинні опанувати систему вмінь і набути навички щодо вирішення типових завдань відповідно до посадових обов'язків, які виконує фахівець закладу, що виступає базою практики.

Реалізація мети виробничої практики можлива за умови виконання здобувачами вищої освіти наступних навчально-виробничих завдань:

формування у здобувачів вищої освіти професійного світогляду, свідомих мотивацій, умінь та навичок, професійно необхідних компетенцій з організації психологічного супроводу у клінічній та надання психологічної допомоги в реабілітаційній практиці;

формування професійного світогляду, свідомих мотивацій, умінь та навичок, професійно необхідних компетенцій з;

формування у здобувачів вищої освіти систематизованого та цілісного уявлення про основні засади діяльності клінічних та реабілітаційних установ, закладів охорони здоров'я, психотерапевтичних центрах, інклюзивно-ресурсних центрів, закладів освіти та Центру громадського здоров'я МОЗ України (в залежності від бази практики), ознайомлення з особливостями діяльності клінічного психолога в Україні;

підготовка здобувачів до роботи з різними категоріями осіб, які потребують надання медико-психологічних та реабілітаційних послуг;

підготовка здобувачів до здійснення системної діагностики та моніторингу психологічного стану особистості, яка потребує реабілітації, а також осіб в умовах клінічного простору;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф.-31.07- 07.01/053.00.2/М/ОК13-1- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 6

розвиток у здобувачів вищої освіти навичок комплексного складення психологічної частини індивідуального супроводу лікувального процесу (індивідуального реабілітаційного плану) в межах діяльності фахівців мультидисциплінарних команд;

набуття практичних навичок надання першої психологічної допомоги особі, яка потребує реабілітації, та членам її сім'ї;

засвоєння методів та принципів підтримки та відновлення функціонування особи у фізичній, емоційній, інтелектуальній та соціальній сферах;

засвоєння практикоорієнтованих технологій та моделей психотерапії депресивних, тривожних, адаптаційних, гострих стресових та посттравматичних стресових розладів, які виникли внаслідок хвороби/травми, участі у бойових діях, надзвичайних ситуаціях, полону, перебування в місцях позбавлення волі тощо;

формування навичок імплементації сучасних психотерапевтичних підходів та стандартів в розробці та реалізації індивідуальної програми психологічного супроводу в клінічній (реабілітаційній) практиці;

набуття навичок організації психологічного супроводу лікарів, медичних працівників та соціального оточення клієнта;

набуття навичок організації психологічного супроводу членів сім'ї особи, яка потребує реабілітації;

набуття досвіду допомоги особі, яка потребує реабілітації, у встановленні життєвих цілей та підтримки досягнутого прогресу реабілітації після закінчення реабілітаційного процесу;

набуття досвіду з використання технічних допоміжних засобів пересування та самообслуговування клієнтів;

оволодіння методами ефективного професійного спілкування, методами та прийомами безпеки праці;

розвиток мотивації до професійного зростання та підвищення кваліфікації;

набуття навичок імплементації сучасних здоров'язберігаючих технологій в умовах клінічної практики;

усвідомлення та прийняття стратегій та моделей психологічної реабілітації;

набуття навичок розробки та впровадження психопрофілактичних та психоедукаційних програм для членів мультидисциплінарної реабілітаційної команди та членів родин клієнта, спрямованих на розвиток саногенного потенціалу та попередження професійного й емоційного вигорання.

Практика має сформувати у здобувачів освіти цілісне бачення проблематики психологічної складової ефективного реабілітаційно-відновлювального процесу; сформувати професійні компетентності які допоможуть визначити зміст, мету, завдання, моделі, стандарти та технології різних напрямків діяльності клінічного психолога. Головна увага має бути спрямована на оволодіння уміннями комплексного психодіагностичного дослідження, моніторингу психологічних складових процесу реабілітації та відновлення клієнта, ефективного проведення

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф.-31.07- 07.01/053.00.2/М/ОК13-1- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 7

клінічної бесіди, враховуючи при цьому соціально-психологічні чинники та індивідуальні особливості особистості клієнта.

За час проходження виробничої практики з клінічної та реабілітаційної психології здобувач вищої освіти накопичує інформацію, яка необхідна для майбутньої професійної діяльності та виконання магістерської роботи.

Згідно з вимогами освітньої програми «Клінічна та реабілітаційна психологія», після проходження навчальної практики студенти повинні:

знати:

методики науково-дослідної та практичної діяльності в різних сферах психології;

вимоги до подання результатів наукових досліджень в різних формах;

особливості вікових етапів, криз розвитку, факторів ризику, належності до гендерної, етнічної, професійної та до інших соціальних груп;

вимоги та специфіку створення програм із застосуванням сучасного психологічного інструментарію;

професійну етику психолога.

вміти:

підбирати і при необхідності модифікувати методики під конкретні завдання дослідження;

представляти результати наукових досліджень у формі звіту;

проводити діагностику особливостей особистості у відповідності до конкретних завдань дослідження;

створювати програми, спрямовані на попередження професійних ризиків, відхилень у соціальному і особистісному статусі та розвитку людини;

нести соціальну й етичну відповідальність за прийняті рішення;

володіти навичками проведення та інтерпретації методик науково-дослідної та практичної діяльності у певній галузі психології;

володіти навичками презентації результатів діагностики і розробки рекомендацій для подальшої роботи психолога;

аналізувати ефективність, надійність і реалізованість розроблених програм;

застосовувати навички поведінки в нестандартних ситуаціях.

Зміст виробничої практики направлений на формування таких **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 053 «Психологія» та освітньо-професійною програмою «Клінічна та реабілітаційна психологія»:

ІК. Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф.-31.07- 07.01/053.00.2/М/ОК13-1- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 8

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

СК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

СК11. Здатність здійснювати психологічний супровід осіб в кризових ситуаціях і надавати їм психологічну допомогу.

СК12. Здатність використовувати психологічний інструментарій надання допомоги особам, які постраждали від війни.

Програмними результатами навчання (ПРН) є:

ПРН2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПРН4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПРН5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПРН6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПРН8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПРН9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПРН11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПРН12. Визначати напрями психологічного супроводу осіб в кризових ситуаціях, розробляти та впроваджувати програми реабілітації та реадaptaції цих категорій населення.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф.-31.07- 07.01/053.00.2/М/ОК13-1- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 9

ПРН13. Вміти застосовувати інноваційні психологічні технології під час роботи з особами, які постраждали від війни.

3. Програма практики

Виробнича практика завершує річний етап підготовки здобувача вищої освіти відповідно до освітньо-професійної програми «Клінічна та реабілітаційна психологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія», що передбачає здійснення практичної діяльності. Здобувачі вищої освіти можуть здійснювати діагностичну, психотерапевтичну, корекційно-відновлювальну, тренінгову, розвивальну, просвітницьку, профілактичну роботу, яка, серед іншого, пов'язана з набуттям практичних навичок у клінічній та реабілітаційній психології.

Рекомендується розподілити час виконання завдань таким чином:

Етапи	Форма заняття	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
1	2	3	4	5
Підготовчий етап	Самостійна робота	Настановчий круглий стіл по практиці. Інструктаж з техніки безпеки та заповнення щоденника по практиці та журналу по техніці безпеки.	5 б.	1-ий тиждень
Організаційний етап	Самостійна робота	Консультації із керівниками практики (від університету і організації) з метою узгодження завдання та його змісту. Вивчення робочої документації психологічної служби / психолога організації (посадових інструкцій, методичних матеріалів тощо). Заповнення щоденника по практиці: завдання, зміст завдання. Консультації, знайомство із документацією. Запис у звіт по практиці.	15 б.	1-ий тиждень

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф.-31.07- 07.01/053.00.2/М/ОК13-1- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 10

1	2	3	4	5
Науково-дослідний етап	Самостійна робота	Консультації із керівниками практики (від університету і організації) з питань, що виникли під час практики. Бібліографічна, інформаційно-пошукова робота із спеціалізованою літературою на базі практики та в її умовах. Збір емпіричних даних за темою і магістерського дослідження: їх кількісний та якісний аналіз. Заповнення щоденника по практиці: перелік виконуваних видів робіт. Складання звіту по практиці за цей термін.	20 б.	1-4-ий тиждень
Виробничий етап	Самостійна робота	Консультації із керівниками практики (від університету і організації) з виникаючих питань. Робота над конкретними запитами, поставленими керівником практики (в залежності від бази практики, організації, її специфіки та актуальних проблем). Заповнення щоденника по практиці: перелік виконуваних видів робіт. Складання звіту по практиці за цей термін.	20 б.	1-4-ий тиждень
Аналітичний етап	Самостійна робота	Консультації із керівниками практики (від університету і організації) з виникаючих питань. Аналіз участі в різних видах діяльності психолога в організації. Аналіз результатів зібраних емпіричним шляхом до розділу магістерського дослідження. Заповнення щоденника по практиці: заключний тиждень практики. Написання висновків у звіті практики.	20 б.	3-4-ий тиждень
Заключний етап	Самостійна робота	Підготовка і оформлення звіту. Участь у підсумковому круглому столі по практиці. Виступ на підсумковому круглому столі по практиці. Захист звіту. Отримання підсумкової оцінки.	20 б.	4-ий тиждень

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф.-31.07- 07.01/053.00.2/М/ОК13-1- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 11

Виробничий етап практики для її *клінічної* складової складається з таких блоків:

Блок 1. Нормативно-правове забезпечення діяльності клінічного психолога.

Ознайомлення з нормативно-правими документами, що регламентують діяльність клінічного психолога (законодавчими актами, постановами МОЗ та Кабінету міністрів України, стандартом клінічного психолога, посадовою інструкцією, розпорядження Кабінету Міністрів України № 1018-р від 27 грудня 2017 р. «Про схвалення Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року», пріоритетними багатосекторними заходами з психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в Україні під час та після війни: оперативна дорожня карта, Національною програмою психічного здоров'я та психосоціальної підтримки). Ознайомлення з основними уніфікованими клінічними протоколами. Складання портфоліо нормативно-правових документів та протоколів, що регламентують надання психологічних послуг у клінічній практиці.

На основі аналізу професійного стандарту, посадової інструкції та з урахуванням Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1018-р) складання професіограми клінічного психолога із визначенням професійних та особистісних рис та властивостей психолога, напрямів його діяльності, етапів професійного розвитку та становлення. Демонстрування матеріалів професіограми у вигляді презентації.

Блок 2. Планування, організація та проведення психологічного дослідження в клінічній практиці

Ознайомлення з основними питаннями методології клініко-психологічного дослідження:

особливості, систематика, функції клініко-психологічної діагностики;

методи дослідження в клінічній психології;

клінічне інтерв'ю;

експериментально-психологічні (пато- і нейропсихологічні) методи дослідження;

завдання і функції психодіагностичного дослідження в клінічній психології;

дослідження особистості хворого біографічним методом.

Розробка плану, складання психодіагностичного мінімуму методик для клініко-психологічного дослідження. Організація і проведення клініко-психологічного дослідження з урахуванням етичних принципів роботи клінічного психолога та загальнолюдських цінностей. Обробка результатів психодіагностичного дослідження: кількісна, якісна, статистична. Узагальнення отриманих даних. Проведення та опис протоколів клініко- психологічного спостереження та клінічної бесіди. Проведення та аналіз дослідження особистості клієнта біографічним методом. Формулювання висновків, наочне представлення результатів клініко-психологічного дослідження (протоколи, діаграми, таблиці).

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф.-31.07- 07.01/053.00.2/М/ОК13-1- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 12

Складання психологічного прогнозу щодо розвитку особистості, перспектив психологічного супроводу та лікувально-відновлювального впливу.

Опис та презентація клінічного кейсу з урахуванням етичних принципів діяльності клінічного психолога на прикладі дослідження окремого випадку.

Блок 3. Психологічний супровід в клінічній практиці

Аналіз індивідуальних потреб клієнта. Складання плану індивідуальної траєкторії психологічного супроводу клієнта в клінічній практиці. Підготовка та проведення психопрофілактичного заходу на основі сучасних здоров'язбережувальних технологій для фахівців мультидисциплінарних команд (лікарів та медичних працівників, освітян, фахівців ІРЦ) з профілактики професійного вигорання та розвитку стресостійкості.

Блок 4. Індивідуальна траєкторія професійного зростання

Підбір форми і самоорганізація неформальної освіти (підвищення кваліфікації в галузі практичної психології за допомогою онлайн платформ). Представлення результатів клініко-психологічного дослідження та психопрофілактичного заходу на засіданні круглого столу. Апробація результатів дослідження в межах участі у науковому заході (конференції, семінарі, майстер-класі), публікація результатів дослідження у матеріалах конференцій, закордонних або фахових виданнях України.

Виробничий етап практики для її *реабілітаційної* складової складається з таких блоків:

Блок 1. Нормативно-правове забезпечення діяльності психолога у реабілітаційній практиці. Психологічні вектори надання реабілітаційних послуг.

Складання структурно-логічних схем та описів: організація та зміст діяльності психолога у реабілітаційних закладах; науково-практичне забезпечення системи методичного супроводу діяльності психолога у реабілітаційних закладах.

Підготовка портфолію посадової інструкції, нормативно-правових та законодавчих актів, що регулюють діяльність психолога у реабілітаційних закладах.

Підбір форми і самоорганізація неформальної освіти (підвищення кваліфікації в галузі клінічної та реабілітаційної психології за допомогою онлайн платформ).

Блок 2. Організаційні вимоги, принципи та організаційна структура реабілітаційного закладу.

Складання опису організаційних вимог до надання реабілітаційних послуг, визначаючи цільові групи реабілітаційного закладу, умови надання послуг (стаціонар та консультативно-амбулаторна допомога), підстави надання стаціонарних послуг у реабілітаційному закладі.

Складання структурно-логічної схеми – «Основні принципи та цінності відновлення психічного здоров'я в структурі надання реабілітаційних послуг». У структурно-логічній схемі відобразити блоки:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф.-31.07- 07.01/053.00.2/М/ОК13-1- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 13

- віра у посттравматичне зростання;
- дотримання етичних стандартів та прав людини;
- біопсихосоціальний підхід у роботі реабілітаційного закладу;
- терапевтичне середовище (наприклад, на основі моделі BASICPh);
- терапевтична атмосфера;
- клієнтоцентрований підхід;
- ефективна організація процесів лікування;
- організація навігації та каналів комунікації мультидисциплінарної команди фахівців реабілітаційного закладу;
- доказовість методів інтервенції;
- безперервний континуум допомоги під час відновлення психічного здоров'я.

Розроблення презентації та відео-звіту на основі деталізованого аналізу бази практики – «Організаційна структура реабілітаційного закладу».

Блок 3. Організація та проведення діагностики психологічного стану особи, яка потребує реабілітації.

Ознайомлення з психодіагностичним інструментарієм. Складання плану психодіагностичного дослідження клієнта. Ознайомлення з психодіагностичним мінімумом та диференційно-діагностичними критеріями психічних розладів психогенного походження. Проведення первинного психологічного скринінгу, психодіагностичного обстеження. Обробка результатів психодіагностичного дослідження: кількісна, якісна, статистична. Узагальнення отриманих даних. Формулювання висновків, наочне їх представлення (протоколи, діаграми, таблиці). Оцінка потреб та ресурсів клієнта. Постановка реабілітаційних цілей згідно потреб клієнта та Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я (МКФ). Складання прогнозу та індивідуального реабілітаційного маршруту клієнта. Заповнення карти реабілітаційного супроводу. Підготовка звітної діагностичної документації та карти індивідуального реабілітаційного маршруту клієнта.

Блок 4. Надання першої психологічної допомоги особі, яка потребує реабілітації, та членам її сім'ї.

Ознайомлення з принципами та алгоритмом надання першої психологічної допомоги. Ознайомлення з правилами підтримуючого спілкування. Складання банку-практикуму методів та технологій надання першої психологічної допомоги різним категоріям клієнтів (на вибір). Опис практичного кейсу надання першої психологічної допомоги особі, яка потребує реабілітації, або членам її сім'ї.

Блок 5. Психотерапевтичні підходи та стандарти супроводу та відновлення функціонування особи у емоційній, інтелектуальній, соціальній та моральній сферах.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф.-31.07- 07.01/053.00.2/М/ОК13-1- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 14

Ознайомлення з рекомендованими стандартами, настановами, протоколами при психологічній реабілітації, психотерапевтичними підходами в реабілітаційній практиці. Скласти порівняльну таблицю, з описом особливостей та технік (окремі приклади) психотерапевтичних підходів в реабілітаційній практиці:

- травмофокусована когнітивно-поведінкова терапія (ТФ КПТ);
- когнітивно-процесуальна терапія;
- пролонгована експозиція
- метод десенсибілізації та опрацювання травми рухом очей EMDR;
- Наративно-експозиційна терапія (НЕТ);
- інтерперсональна терапія (ІПТ);
- тілесно-орієнтована терапія;
- допоміжні техніки психологічної роботи в реабілітаційній практиці.

Складання структурно-логічної схеми – «Індивідуальна та групова форми роботи в психологічній реабілітації».

Розробка програми психологічного супроводу особи, яка проходить реабілітацію (з описом технік та підходів).

Блок 6. Психоедукація та підтримка особи, яка потребує реабілітації, членів її сім'ї та фахівців мультидисциплінарної команди.

Розробка психоедукаційного заходу з актуальної теми для особи, яка потребує реабілітації, членів її сім'ї або фахівців мультидисциплінарної команди. Презентація психоедукаційного заходу. Проведення психоедукаційного заходу. Самоаналіз проведеного заходу, оцінка його ефективності. Висвітлення результатів психоедукаційного заходу, роздаткових матеріалів на інформаційних ресурсах факультету педагогічних технологій та освіти впродовж життя та Університету. Розробка психоедукаційного посту для соціальних мереж. Фото-резюме.

Блок 7. Моніторинг прогресу, оцінка потреб та ресурсів клієнта після надання реабілітаційних послуг.

Проведення моніторингу прогресу надання реабілітаційних послуг, оцінка змін у потребово-мотиваційній, емоційній та поведінковій сферах клієнта. Складання рекомендацій з урахуванням потреб клієнта.

У процесі проходження виробничої практики здобувач освітнього ступеня заповнює щоденник практики та складає на його основі звіт, в якому, серед іншого, зазначає набуті навички і вміння протягом проходження усіх її етапів, зокрема її поетапного планування, організації робочого часу, набуття практичних умінь та навичок, використання методик дослідження, аналізу даних тощо.

Термін завершення та звітування за результатами виробничої практики: матеріали практики здаються впродовж тижня після проходження практики.

4. Права та обов'язки

Керівник виробничої практики зобов'язаний:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф.-31.07- 07.01/053.00.2/М/ОК13-1- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 15

- при підготовці до проведення практики ознайомити студентів з програмою практики, уточнити індивідуальні завдання, вивчити необхідну навчально-методичну документацію згідно з вказівками та рекомендаціями завідувача кафедри щодо проведення практики;
- проконтролювати підготовленість бази та об'єктів практики, вжити, за необхідності, відповідних заходів щодо їх підготовки;
- систематично контролювати виконання програми практики студентами згідно з індивідуальними графіками;
- проводити консультації для студентів з організаційних, методичних питань практики;
- контролювати ведення студентами щоденних записів виробничої практики;
- контролювати дотримання правил внутрішнього розпорядку;
- здійснювати методичне керівництво і надавати допомогу студентам при виконанні розрахунків;
- систематично інформувати кафедру про етапи проходження виробничої практики;
- взяти участь у роботі комісії, призначеної завідувачем кафедри, з проведення захисту звітів практики студентів;
- після закінчення практики надати короткий письмовий звіт про результати практики і захист звітів разом із зауваженнями та пропозиціями щодо удосконалення практичної підготовки студентів;
- безпосередньо перед початком практики провести інструктаж з техніки безпеки, алгоритму дій у випадку оголошення повітряної тривоги, виробничої санітарії та протипожежної безпеки.

Права та обов'язки студента-практиканта:

- ознайомитись з програмою практики і змістом робіт, які виконуватимуться, пройти на кафедрі інструктаж з техніки безпеки, алгоритму дій у випадку оголошення повітряної тривоги, протипожежної безпеки, виробничої санітарії, отримати від керівника практики необхідні документи;
- прибути на базу практики точно в термін, встановлений наказом ректора;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики, та вказівки її керівника;
- одержати необхідну консультацію з організаційних і методичних питань від керівника практики;
- брати участь в інструктивних зборах, які проводить деканат факультету;
- погодити і подати на затвердження керівникові практики календарний план роботи, під час практики дотримуватись термінів його виконання;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- підготувати письмовий звіт за результатами практики та захистити його на засіданні комісії.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф.-31.07- 07.01/053.00.2/М/ОК13-1- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 16

5. Форми та методи контролю

Після проходження виробничої практики керівник групи (студента) від базової установи складає звіт про її (його) роботу. До звіту додаються пропозиції та матеріали, підготовлені студентом(ами)-практикантом(ами) і прийняті керівництвом для використання у практичній роботі.

Керівництво базової установи практики організовує обговорення підсумків роботи студента(ів) і оцінює її.

Основні документи про практику (індивідуальний план, щоденник, звіти про роботу студентів, пропозиції та матеріали, підготовлені студентами і прийняті для використання в практичній роботі бази практики, характеристика на кожного студента) мають бути підписані керівником бази практики і завірені печаткою.

Документи передаються викладачеві, який здійснював керівництво переддипломною практикою.

Захист звіту з виробничої практики відбувається у терміни, встановлені відповідно до робочого навчального плану.

Студенту, який не виконав програму практики з поважних, підтверджених документально, причин може бути надано право повторного проходження за індивідуальним графіком.

Студент, який не виконав програму практики з неповажних причин або за підсумками її повторного проходження отримав незадовільну оцінку, відраховується з університету.

6. Вимоги до звітної документації

По завершенню виробничої практики повинні бути виконані всі сформульовані завдання. Керівнику практики від університету мають бути здані:

1. Щоденник практики, який повинен бути заповнений відповідно до вимог: фіксування прибуття і вибуття з практики, оцінка роботи здобувача вищої освіти на практиці.

2. Результати індивідуальних та/або групових психологічних досліджень: бланки відповідей, інтерпретація результатів по кожній методиці.

3. Результати надання психологічної допомоги (у випадку передбачення такої темою дипломної роботи): тексти просвітницьких виступів, зміст навчальних занять, програма психокорекційної роботи, стенограми консультацій тощо.

4. Звіт за результатами проходження практики.

Звіт про проходження виробничої практики оформлюється кожним студентом окремо з такими **структурними елементами**: титульний аркуш, зміст, вступ (висвітлюється об'єкт, предмет, завдання і мета практики, індивідуальне завдання), самозвіт про виконання плану практики (представлений двома і більше розділами,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф.-31.07- 07.01/053.00.2/М/ОК13-1- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 17

а за необхідності – підрозділами, пунктами і підпунктами), список використаних джерел, додатки, які ілюструють нормативно-правову основу діяльності установи/організації, де студент проходив переддипломну практику (Положення про діяльність чи Статут установи/організації, структура бази практики, посадові інструкції працівників установи/організації тощо за необхідності).

Обсяг письмового звіту – 30-35 сторінок друкованого тексту. Текст звіту оформлюється на аркушах паперу формату А4, набирається з абзацного відступу 10 мм шрифтом Times New Roman Cyr розміром 14 пт з 1,5 міжрядковим інтервалом і вирівнюється по ширині. У графічному та табличному матеріалах дозволяється шрифт – 12 пт з одиничним міжрядковим інтервалом. Текст звіту оформлюється з полями таких розмірів: ліве – 25 мм, праве – 15 мм, верхнє і нижнє – 20 мм.

Обов'язковою умовою високої якості звіту про проходження виробничої практики є його грамотність, чіткість логіки викладення матеріалу, відповідність мовно-стилістичному оформленню. Текст повинен бути старанно вивіреною студентом. Відповідальність за достовірність поданих числових, фактичних даних несе практикант.

Після завершення оформлення, звіт брошурується і передається керівнику від кафедри на перевірку, а після отримання позитивного відгуку представляється до захисту перед членами комісії.

7. Шкала та критерії оцінювання результатів виробничої практики здобувачів вищої освіти

Оцінка за національною шкалою	100-бальна шкала оцінювання	Оцінка ECTS
<i>Відмінно</i>	90 – 100	A
<i>Добре</i>	82 – 89	B
	74 – 81	C
<i>Задовільно</i>	64 – 73	D
	60 – 63	E
<i>Незадовільно</i>	35 – 59	FX
<i>Незадовільно</i>	0 – 34	F

Зміст критеріїв оцінювання результатів проходження виробничої практики є таким. Оцінка «**відмінно/А**» – всі завдання практики виконано у повному обсязі, виявлено вміння студента доцільно застосовувати отримані з фахових предметів знання, пов'язані з особливостями професійної діяльності психолога. Студент сумлінно виконував усі завдання керівників практики, удосконалював на практиці свої знання та навички, що відображено у звіті. Звіт подано у встановлений термін,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф.-31.07- 07.01/053.00.2/М/ОК13-1- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 18

він містить усі необхідні структурні елементи. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, підписи керівника від бази практики та університету завірені печаткою. Характеристика – позитивна, оцінка керівника від бази практики – «відмінно».

Оцінка **«добре/В»** – завдання виконані правильно, але недостатньо повно. Студент виконував завдання керівників практики, удосконалював на практиці свої знання та навички, що відображено у звіті. Звіт подано у встановлений термін. Звіт з практики містить усі необхідні структурні елементи, але є незначні недоліки. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, підписи керівника від бази практики та університету завірені печаткою. Характеристика – позитивна, оцінка керівника від бази практики – «добре».

Оцінка **«добре/С»** – завдання практики виконано, але неповно, в ході виконання завдань була допущена певна кількість не дуже грубих помилок. Студент виконував завдання керівників практики, удосконалював на практиці свої знання та навички, що відображено у звіті. Звіт подано у встановлений термін. Звіт містить всі структурні елементи, але є певні невідповідності. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, підписи керівника від бази та університету завірені печаткою. Характеристика – позитивна, оцінка керівника від бази практики – «добре».

Оцінка **«задовільно/Д»** – завдання виконано з помилками. Виконано не всі завдання, але значна їх частина. Студент виконував завдання керівників практики, удосконалював на практиці свої знання та навички, втім відобразив це у звіті фрагментарно. Звіт подано у встановлений термін; містить всі структурні елементи, але є суттєві невідповідності. Документація оформлена неповно, з помилками. У характеристиці оцінка керівника від бази практики – «задовільно».

Оцінка **«задовільно/Е»** – завдання виконано з помилками. Виконано не всі завдання, але певна їх частина, або наявні суттєві неточності. Студент виконував завдання керівників практики, удосконалював на практиці свої знання та навички, але недостатньою мірою відобразив це у звіті. Звіт подано у встановлений термін. Звіт містить всі структурні елементи, але є суттєві невідповідності. Документація оформлена неповно, з помилками. У характеристиці оцінка керівника від бази практики – «задовільно».

Оцінка **«незадовільно»** – більшість завдань не виконано. Виявлені проблеми встановлення контакту, не сформовані вміння реалізовувати напрямки професійної діяльності психолога. Звітна документація оформлена з помилками. Зміст звіту не відповідає темі та завданням випускної кваліфікаційної роботи. Індивідуальне

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф.-31.07- 07.01/053.00.2/М/ОК13-1- 2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 19 / 19

завдання не виконано. Відсутній щоденник та/або характеристика з бази виробничої практики.

Підсумкова оцінка з виробничої практики та відповідна кількість балів за 100-бальною шкалою оцінювання визначається за результатами захисту звіту перед членами комісії в університеті.

7. Список використаних джерел

1. Про вищу освіту : закон України / редакція від 27.10.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#n847> .
2. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Державного університету «Житомирська політехніка» URL: <https://docs.ztu.edu.ua/>
3. Закалик Г. М., Войцеховська О. В., Шувар Н. М. Навчальний посібник. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2020. 432 с.
4. Ільїна Н. М. Клінічна психологія: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2020. 163 с.
5. Клінічна психологія : навч. посіб. / А. М. Османова, Г.В Хорунженко. К.: Університет «Україна», 2023. 183 с.
6. Клінічна психологія: навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2020. 163 с.
7. Никоненко Ю. П. Клінічна психологія. Навчальний посібник. Видавництво: КНТ, 2019, 369 с.
8. Освітні основи реабілітології : монографія / А. Г. Шевцов. К.: МП Леся, 2019. 483 с.
9. Пророк Н. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Том 1. К.: Вид-во «Сварог», 2023. 208 с.
10. Романишин А. М. Первинна психологічна допомога і реабілітація в бойових умовах: навчальний посібник. Львів, 2020. 121 с.
11. Савенкова І. І. Реабілітаційна психологія: навчальний посібник. Миколаїв: Іліон, 2021. 220с.